

88. møde.

Onsdag den 3. april kl. 14.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Rosing* til ministeren for Grønland:

„Vil ministeren overveje en ændring i den grønlandske valglov, således at grønlandske medlemmer af folketinget fremtidig inden for grundlovens 4 års frist kan bevare deres mandater, til valg er afholdt i Grønland?“

Rosing: Nogle kan måske have den opfattelse, at jeg kunne have sparet det høje tings tid ved ikke at stille mit spørgsmål, idet jeg den 16. marts 1960 har stillet det samme spørgsmål til den daværende Grønlandsminister, den nuværende højtærede minister for offentlige arbejder.

Grundene til mit spørgsmål er to: for det første, at det forløbne politiske liv her på Christiansborg har vist, at et valg kan blive udskrevet når som helst i året uden hensyntagen til, om en valghandling kan foretages i Grønland eller ej. For det andet, fordi jeg vil efterlyse et resultat af den daværende Grønlandsministers svar på mit tillægsspørgsmål, da han til slut sagde:

„Derfor vil jeg gerne tilsige det ærede medlem, at vi vil være med i overvejelser angående disse faktorer og se, om der kan skabes en ordening i den retning, som det ærede medlem skitserede i tillægsspørgsmålet.“

Jeg ved, at den nuværende højtærede Grønlandsminister ikke er ansvarlig for denne udtalelse, og at der siden da ikke har været tale om et utidigt valg ved vintertid før i denne vinter.

Mit tillægsspørgsmål dengang gik ud på, om der ikke kunne skabes en ordening, så de grønlandske mandaters periode stadig løb fra den almindelige valgdag, men således at de ved udskrivning af valg kunne forlænges til

valgets afholdelse i Grønland, naturligvis under forbehold af grundlovens 4 års frist.

Sådan som tilfældet har været, at et valg kunne have været en realitet i den forløbne måned, havde vi i Grønland ingen mulighed for at afholde valg i den samme måned; det kunne ikke ske før engang i maj eller juni, og ifølge grundloven skulle i så tilfælde de grønlandske mandater ligesom de andre ophøre og Grønlands grundlovs-mæssige ret dermed blive tilsidesat. Dette er et hul i lovgivningen, som burde have været rettet før på en sådan måde, som mit spørgsmål udtrykker det.

Jeg har for nylig erfaret, at man i administrative kredse mener, at problemet kunne løses ved udfærdigelse af årlige valglisten, når folkeregisterordningen gennemføres. Jeg kan sige så meget, at dette kunne være teoretisk muligt, men en folkeregisterordning eller årligt udfærdigede valglisten kan ikke ændre eller dirigere Grønlands klimatiske forhold trods forbedringen af kommunikationsforholdene. Det vil være mange dage eller måneder i vintertiden, før valgbestyrelsen kan modtage valgmaterialer fra de mange isolerede steder; og før valgbestyrelsen i Grønland sender komplet valg-bog til folketingets udvalg for valgsprøvelse, bliver valget ikke gyldigt.

Jeg finder derfor grund til at pege på den mulighed, der findes i grundlovens § 32, stk. 5, som siger:

„Der kan ved lov gives særlige regler om færøske og grønlandske folketingsmandaters ikrafttræden og ophør.“

Jeg tror — når jeg tager i betragtning, at den højtærede minister tillige er grønlandsk folketingsmand, og fordi jeg kender hans varme følelser for det grønlandske folks tarv — at den højtærede minister vil kunne give mig et imødekommende svar på dette vigtige spørgsmål.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): Baggrunden for det ærede medlem hr. Rosings spørgsmål er bestemmelsen i loven om folketingsvalg i Grønland nr. 173 af 15. juni 1953 § 5, stk. 3, hvori det bestemmes, at det ved kongeligt åbent brev om folketingsvalg i Grønland kan overlades til landshøvdingen at fastsætte en anden dag til valgets foretagelse end den for det øvrige rige bestemte. Denne bestemmelse, som er